

DE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG ANTWERPEN
SECTIE FAMILIERECHTBANK
Werkingsverslag 2020

De gevolgen van Corona op de werking van de Familierechtbank

In het algemeen kan gesteld worden dat we erin geslaagd zijn de zittingen van de familiekamers in de 3 afdelingen te laten doorgaan, weliswaar rekening houdend met de steeds wijzigende preventiemaatregelen. We noteerden wel opvallend meer verzoeken tot uitstel van behandeling van een zaak vanwege de partijen en/of hun raadslieden om Corona-gerelateerde redenen.

Zowel bij de magistraten, griffiers en het griffiepersoneel werden we geconfronteerd met verschillende afwezigheden omwille van ziekte of quarantaine. In de afdeling Antwerpen was in de maand oktober de volledig griffie een week onbemand. Niettegenstaande deze afwezigheden, liepen de zitting door. De achterstand in de verwerking van dossiers is in alle afdelingen ingelopen.

De zittingen van de kamer minnelijke schikking en het horen van minderjarigen werden tijdens de eerste lockdown gedurende een periode van 2 maanden stilgelegd. Nadien zijn alle activiteiten heropgestart.

De werkwijze van de verschillende familiekamers werd voortdurend aangepast in het licht van de geldende preventiemaatregelen. Onder meer werd veel tijd gespendeerd aan de voorbereiding van de zaken en overleg met de raadslieden om ervoor te zorgen dat de zaken konden behandeld worden in de best mogelijke omstandigheden.

Waar mogelijk werd geopteerd voor schriftelijke behandeling van zaken. Daarnaast werd op de rechtbank ook Webex geïntroduceerd wat de behandeling van een zaak via video-conferencing mogelijk maakte. Op verzoek van partijen en voor zover het praktisch kon georganiseerd worden, werden in de afdelingen Antwerpen en Turnhout op de familiekamer zaken behandeld via Webex. In de afdeling Antwerpen werden ook op de kamer minnelijke schikking enkele zaken via Webex behandeld. Al bij al stelden we vast dat de vraag vanuit de balie voor behandeling via Webex eerder gering was.

Intussen worden zowel in de afdelingen Antwerpen als Turnhout alle zaken volledig in aanwezigheid van partijen behandeld. In Mechelen wordt waar mogelijk nog gekozen voor schriftelijke behandeling. Om een vlot en veilig verloop van de zittingen mogelijk te maken werden extra stewards en bodes ingezet. Er werd in de verschillende afdelingen voorzien in wachtruimtes en richtingaanwijzers. In de zittingszalen werden schermen geplaatst en voorzien in ontsmettingsgel. Er vond op verschillende momenten tussentijds overleg plaats met de verantwoordelijken van de balie.

Samengevat kan gesteld worden dat de familierechtbank erin geslaagd is om tijdens de Corona-epidemie in zeer moeilijke omstandigheden op behoorlijke wijze te blijven presteren en functioneren ten dienste van de rechtszoekenden. Dit heeft van de magistraten, griffiers en het griffiepersoneel veel energie gevergd en voor hen extra werk

met zich mee heeft gebracht. Dat dit toch gelukt is te danken aan ieders engagement, inzet en enthousiasme.

Werking familierechtbank

Sectiebestuur:

Wendy Verhaegen (voorzitter - familierechter afdeling Antwerpen),

Mia Suykerbuyk (afdelingsvoorzitter Turnhout)

Goedele Van den Brande (familierechter afdeling Mechelen)

Ann Dockx (familierechter afdeling Turnhout)

Ahlam Dezza (referentiegrieffier - griffier afdeling Antwerpen)

De voorzitter van de sectie vormt het algemeen aanspreekpunt en tracht samen met het sectiebestuur – binnen de perken van hun bevoegdheid en mogelijkheden - de werking van de familiesectie in goede banen te leiden en te ondersteunen. Mia Suykerbuyk en Ann Dockx volgen in het bijzondere de materie inzake vereffening en verdeling op. Goedele Van den Brande de materie inzake afstamming, adoptie en onbeheerde nalatenschappen. De materie inzake de kinderen wordt door allen opgevolgd. De referentiegrieffier volgt de aspecten die de griffie aanbelangen op en fungeert als hun vertegenwoordiger en aanspreekpunt.

Taak van het sectiebestuur :

- uitwerking en opvolging van het beleid van de Familierechtbank binnen de REA Antwerpen,
- oriëntering, ondersteuning van een efficiënte werking van de Familierechtbank,
- voorbereiding van sectievergaderingen van de Familierechtbank,
- voorbereiding van het werkingsverslag van de Familierechtbank.

Vergaderingen

- telkens voorafgaand aan de sectievergadering,
- ad hoc, volgens de noodwendigheden van de sectie.

Familiesectie:

Alle familierechters van REA Antwerpen, afdelingen Antwerpen, Mechelen, Turnhout.

Taak van de familiesectie:

- uitwisseling van beroepservaring tussen de familierechters
- opvolging van de werking van de familierechtbank
- opvolging van nieuwe wetgeving inzake familierecht
- uniformisering werkprocessen

Sectievergaderingen:

- op regelmatige basis, doch in 2020 verminderd omwille van andere prioriteiten in het kader van de Corona-epidemie

- ad hoc werkgroepen

Er wordt van elke vergadering een verslag opgemaakt, dat voor eventuele aanvulling en/of verbetering aan alle familierechters wordt overgemaakt. Eventuele afspraken worden gebundeld en ter goedkeuring aan het Directiecomité voorgelegd. De verslagen worden op iudexnet geplaatst waar zij voor eenieder consulteerbaar zijn.

Een overzicht van de afspraken gemaakt in de schoot van de sectievergadering van de familierechtbank wordt bijgehouden.

Sectorieel overleg

Het sectorieel overleg vindt plaats op initiatief van het Hof van beroep. In 2020 werd geen sectorieel overleg samengeroepen.

Conferentie REA- N- sectie familiaal:

Doel van deze conferentie :

- opvolgen van initiatieven inzake familierecht
- uitwisselen nuttige beroepservaring en best practices,
- wetswijzigingen voorbereiden en opvolgen,
- opleidingen voorbereiden en opvolgen,
- aanspreekpunt voor de conferentie inzake familierecht (cfr. allerhande vragen tot medewerking, informatie, standpunten,...),
- verspreiden van relevante rechtspraak,
- verspreiden van relevante documentatie bij voorbeeld van studiedagen,
- overleg op nationaal niveau met de ketenpartners (bijv. jeugd)
- meewerken bij het opmaken en verzamelen van éénduidige cijfers,
- vergelijken van werkprocessen en waar opportuun en mogelijk het op elkaar afstemmen ervan, ontwikkeling van modellen nodig voor de verdere uitbouw van onze ICT-systemen,
- opvolging ICT-veranderingen

Vergaderingen

- in 2020 werden geen vergaderingen gehouden.

Afdeling Antwerpen

De inleidingskamer (AF10) fungeert als een regiekamer, waar het verdere verloop van de zaak wordt georganiseerd en getracht wordt om de zaken op de meest efficiënte wijze af te handelen. Hierbij wordt nagegaan welke zaken slechts een korte behandeltijd vergen (bijv. akkoorden, verstekken, eenvoudige zaken, uitzuiveren procedurekwesties,...), dan wel welke zaken ten gronde moeten gepleit worden. Tevens wordt nagegaan in welke zaken op korte termijn een beslissing zich opdringt. In dat geval wordt gezocht naar een onmiddellijke, tijdelijke oplossing alvorens de zaak later verder te behandelen. Ter gelegenheid van de inleidingszitting worden partijen ook duidelijk geïnformeerd over de alternatieve wijze van conflictoplossing. De bedoeling is dat elke zaak snel de richting krijgt die ze nodig heeft, en dat er op de pleitzittingen meer tijd overblijft om de zwaar betwiste zaken te behandelen. De verzoekschriften worden opgeroepen in 4 blokken, respectievelijk om 9.00 uur, 9.30 uur, 10.00 uur en om 10.30 uur. De dagvaardingen staan vastgesteld om 11.00 uur.

In juni en september werden extra inleidingszittingen voorzien. AF 10 houdt wekelijks zitting op dinsdag en donderdag en 1x per maand op woensdag.

De werking van de inleidingskamer als regiekamer blijft goed bevonden.

De pleitkamers (AF9) behandelen de geschillen die een grondig debat vergen. Ook op de pleitzittingen (1 per weekdag) wordt gewerkt met blokken, namelijk om 9.00 uur, om 10.00 uur, om 11.00 uur en desgevallend om 12.00 uur. De pleitzittingen zijn doorheen het hele jaar meer dan gevuld, met telkens 6 nieuwe zaken (respectievelijk 4 zaken om 9.00 uur en 2 om 10.00 uur) en daarnaast eigen uitstellen van de kamer.

De grote toestroom aan zaken blijft zorgen voor overvolle zittingen. Er werd tevens een grotere toestroom van tijdelijke huisverboden vastgesteld. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen zo kort mogelijke doorlooptijden en voldoende tijd voor de behandeling van elke zaak.

De familiekamers AF3 en AF4 houden wekelijks 1 inleidingszitting (dinsdag) en 1 pleitzitting (donderdag). Voor vermogensgeschillen andere dan alimentatiezaken is er een aparte pleitzitting op maandag. Op de inleidingszitting wordt zoals op de familiekamers met kinderen een vergelijkbare werkwijze toegepast. De zaken die een korte behandeltijd vergen worden behandeld, verder wordt in overleg met de raadslieden en partijen naar een passende verdere afhandeling gezocht. De vermogensgeschillen op maandag worden vastgesteld met een voorziene pleitduur. Om 11.00 uur is er ruimte voor inleidingen door neerlegging staten notaris, verzoekschriften vervanging notaris e.a. Op de donderdagzitting voorzien voor alimentatiegeschillen wordt vastgesteld in blokken zoals op de familiekamers met kinderen.

De AF 3 behandelt tevens de echtscheidingen met onderlinge toestemming (EOT). De behandeling gebeurt schriftelijk en is voorzien op dinsdagnamiddag om 13.30 uur.

De familiekamers AF1 en AF2 houden eveneens een inleidingszitting. Er worden maximaal 15 dagvaardingen vastgesteld. Zaken met weinig discussie of een beperkte pleitduur (korte debatten), of waar men de aanstelling van een deskundige of notaris vraagt, worden op de inleidingszitting behandeld. Ook zaken op eenzijdig verzoekschrift waar een oproeping vereist is, worden in de mate van het mogelijke mee op de inleidingszitting van maandag vastgesteld en behandeld. De overige zaken worden vastgesteld op de pleitzittingen op een vastgesteld uur met een vooraf bepaalde pleitduur. De adoptiezaken (met uitzondering van de adopties van meerderjarigen) worden gegroepeerd, zodat één zitting per maand in principe wordt voorbehouden voor adopties, ook deze zaken krijgen een vastgesteld uur. Vorderingen op eenzijdig verzoekschrift (bv. aanstelling curator onbeheerde nalatenschap, verbetering akte burgerlijke stand, erkenning als staatloze, homologatie akte van bekendheid) worden in principe slechts op zitting gebracht ingeval van negatief advies van het openbaar ministerie of van vragen tot verduidelijking vanwege de rechtbank. Deze kamer behandelt tevens nationaliteitskeuzes en weigeringen huwelijk/wettelijke samenwoning.

De AF5 behandelt hoger beroepen vonnissen van de vredegerichten die tot bevoegdheid van de familierechtbank behoren. Enerzijds, alleenzetelend de tweede maandag van de maand om 12.00 u en indien nodig ook de 4de maandag van de maand om 12.00 u. Anderzijds, collegiaal, ad hoc op maandagnamiddag voor wat betreft de beroepen collocatie.

Door de grote toename van zaken voor de AF5 alleenzetelend zou het reglement volgend jaar moeten aangepast worden, zodat er ook kan ingeleid worden op de vierde maandag van de maand en er pleitduur kan worden voorzien.

De kamer minnelijke schikking houdt 7 zittingen per week, waarbij op sommige dagen simultaan gezeteld wordt door 2 rechters, met 1 griffier. Per zitting worden 3 zaken vastgesteld. De vaststellingstermijnen lopen uit tot 8 weken.

In de afdeling Mechelen

Voor wat de familierechtbank van de afdeling Mechelen betreft, wordt niet gewerkt met een inleidingskamer. Gelet op het beperkt aantal zaken, blijkt het nuttiger de nieuwe zaken onmiddellijk voor de bevoegde kamers te laten vaststellen.

De toevloed aan dossiers was voor de MF5, MF6 en MF7, zijnde de familiekamers voor gezinnen met kinderen, hoog tot erg hoog.

De echtscheiding met voorlopige maatregelen, zonder minderjarige kinderen (MF3) zetelt elke woensdag.

De kamer minnelijke schikking (MF2) zetelt 2 x per week, op woensdag en donderdag. De fixatie-termijn bedraagt ongeveer 1 maand.

De MF4 behandelt vereffening verdeling en zetelt wekelijks op dinsdag.

De MF8 behandelt alle familiaal rechtelijke geschillen die niet tot de bevoegdheid van een andere kamer behoren. Deze kamer zetelt elke donderdag van de maand.

Voor het overige bleef de situatie van de diverse kamers van de familierechtbank van de afdeling Mechelen nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2019.

In de afdeling Turnhout

Er is een inleidingszitting TF1 op maandag waar de zaken voor de TF3 (gehuwden zonder kinderen) en zaken voor TF10 (vereffeningen) worden ingeleid. Deze kamer behandelt eveneens de EOT's, de echtscheidingen op grond van onherstelbare ontwrichting en scheiding van tafel en bed voor zover een uitspraak op de inleidingszitting mogelijk is. Op deze kamer worden ook de verzoekschriften behandeld (aanstelling curator onbeheerde nalatenschap e.d.) en akkoorden die ter homologatie worden voorgelegd.

De TF4 zetelt elke maandag en donderdag (gehuwden met kinderen); dit zijn tevens inleidingskamers. Deze kamer neemt kennis van vorderingen inzake ouderlijk gezag, verblijfsregeling, recht op persoonlijk contact en de onderhoudsverplichtingen voor de gemeenschappelijke minderjarige kinderen van partijen voor zover de ouders echtgenoten of ex- echtgenoten zijn; het grensoverschrijdend hoederecht en bezoekrecht, tijdelijk huisverbod, adoptie minderjarige kinderen.

De TF2 en TF3 zetelen afwisselend om de 14 dagen, telkens op donderdag.

De TF2 behandelt de vorderingen van staat (staat van personen, nietigverklaring huwelijk of wettelijke samenwoning wegens schijnhuwelijk of schijn-wettelijke samenwoning, akten burgerlijke stand, afstamming en adoptie van meerderjarige kinderen, weigering huwelijksvoltrekking door de ambtenaar van de burgerlijke stand en de weigering tot het opmaken van een verklaring van wettelijke samenwoning, hoger beroep tegen vonnissen gewezen door de Vrederechter behorend tot de bevoegdheid van de familierechtbank (met uitzondering toepassing Wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke)

De TF3 behandelt geschillen tussen gehuwden zonder kinderen of met uitsluitend meerderjarige kinderen.

De TF4 behandelt geschillen met minderjarige kinderen.

De TF5 zetelt wekelijks op woensdag en vrijdag voor alle vorderingen van wettelijk samenwonenden of ex samenwonenden

De TF7 zetelt op maandag om 12 u inzake nationaliteitskeuze. Deze kamer zetelt collegiaal indien nodig zoals voor beroepen collocaties op maandag

De TF6 (kamers minnelijke schikking) zetelt elke maandag, woensdag en vrijdag. De vaststellingstermijn bedraagt ongeveer 1 maand.

Onderzoeksmatregelen

Politioneel sociaal onderzoek

Met het oog op de beoordeling van geschillen tussen ex-partners met minderjarige kinderen kan de familierechter desgevallend één of meerdere onderzoeksmatregelen bevelen.

Een politioneel sociaal onderzoek kan worden verzocht via het openbaar ministerie wanneer er zich kennelijk bezorgdheden stellen bekomen over de moraliteit van (één van) de ouders, of over de woon/leefsituatie van de kinderen in het milieu van (één van) hun ouders. Deze maatregel beoogt een objectief (weliswaar beknopt) beeld te bekomen over de concrete situatie. Het politioneel verslag wordt via het openbaar ministerie overgemaakt aan de rechtbank voor voeging aan het dossier. Gemiddelde duurtijd bedraagt 6 weken.

Maatschappelijk onderzoek

Een maatschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd door het Justitiehuis in geval er sprake is van ernstige bezorgdheden over het welzijn en de leefomstandigheden van de kinderen en/of materiële en pedagogische kwaliteiten van (één van) de ouders. Deze onderzoeksmatregel beoogt een objectief onderbouwd beeld te bekomen over de materiële en pedagogische kwaliteiten van elk van de ouders, de leefomstandigheden van de kinderen waarbij ook de bevindingen van nuttige derden worden betrokken (oa. scholen, hulpverlening, ...). Hierbij wordt ook een gemotiveerd advies gevraagd over de wijze van uitoefening van het ouderlijk gezag en een optimale verblijfs- of omgangsregeling voor de kinderen. De rapporten van de Justitiehuisen zijn kwalitatief en goed gemotiveerd en vormen als zodanig een waardevolle bron van informatie en advies.

Een belangrijk probleem blijft evenwel de zeer lange wachttijden tussen het bevelen van het onderzoek en de ontvangst van de sociale rapporten, namelijk gemiddeld 10 maanden, wat onverantwoord is in familiezaken. Dit heeft voor gevolg dat slechts in (te) gering aantal van de zaken een maatschappelijk onderzoek wordt bevolen, terwijl dit in een groot aantal van de familiale geschillen waarin minderjarige kinderen betrokken zijn van belang is voor een goede beoordeling door de rechter. Jaarlijks wordt overleg gevoerd met het Justitiehuis om na te gaan op welke wijze aan dit probleem kan verholpen worden. Het Justitiehuis erkent het probleem, maar beroept zich desbetreffend op een gebrek aan mensen en middelen.

In het kader van de geschikt verklaring voor adoptie wordt een maatschappelijk onderzoek bevolen dat moet worden uitgevoerd door de dienst voor maatschappelijk onderzoek die door het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) wordt aangeduid. Hier wordt de wettelijke termijn van 4 maanden quasi altijd overschreden en loopt de wachttijd vaak op tot 10 maanden. Dit probleem is gekend bij het VCA en zal nogmaals gemeld worden.

Deskundigenonderzoek

De familierechters kunnen beroep doen op deskundigen in allerlei materies teneinde een bepaald gespecialiseerd advies te bekomen, noodzakelijk voor de beoordeling van de zaak. Bij wijze van voorbeeld : DNA-onderzoeken, medische onderzoeken, psychologische onderzoeken, ...

Deze deskundigen worden aangesteld door de rechtbank, doch dienen betaald te worden door de partijen. In sommige gevallen lopen de kosten van een deskundigenonderzoek hoog op, wat een probleem kan vormen voor financieel minder begoede partijen. Daarbij komt dat het niet evident is om geaccrediteerde gerechtsdeskundigen-psychiaters te vinden.

Aanstelling neutrale bezoekerimte

Een neutrale bezoekerimte wordt ingeschakeld om contacten tussen (groot)ouders en (klein)kinderen te herstellen onder begeleiding in een veilige en neutrale omgeving.

In de verschillende afdelingen voorziet het CAW in een bezoekerimte. Er dient echter vastgesteld dat er lange wachtlijsten bestaan voor de bezoekerimtes van het CAW. Gemiddeld duurt het 4 tot 6 maanden na vonnis vooraleer de bezoeken kunnen opgestart worden. Naar aanleiding van de Corona-epidemie zijn de wachttijden nog toegenomen, in de afdeling Antwerpen tot 9 maanden. Een dergelijke lange wachttijd is onverantwoord in het licht van een herstel van contact in een ouder/kindrelatie en nefast voor alle betrokkenen. CAW stelt een (beperkt) verslag op van het verloop van de bezoeken.

VZW Het Huis heeft ook enkele neutrale bezoekerimtes ingericht in Antwerpen, Brugge en Leuven. Het Huis is niet gesubsidieerd en werkt met vrijwilligers. Er wordt een (kosten)vergoeding gevraagd aan partijen die beroep doen op Het Huis. De wachttijden van Het Huis waren pre-Corona gering, wat een belangrijke reden is waarom in vele gevallen voor deze bezoekerimte wordt geselecteerd. Ook een belangrijk voordeel van het Huis is dat zij een uitgebreid verslag opstellen van het verloop van de bezoeken en de interacties tussen (groot)ouders en (klein)kinderen wat belangrijke en nuttige informatie is voor de familierechters.

In Turnhout wordt soms beroep gedaan op een privé-initiatief van het Lienekenshof.

De familierechters zijn het erover eens dat er een groot gebrek bestaat aan neutrale bezoekeruimtes.

Horen van minderjarigen

De artikelen 1004/1 en 1004/2 Ger.W voorzien in de verplichtingen tot het horen van de minderjarigen. Deze wettelijke verplichting vereist bijzondere communicatievaardigheden en vraagt extra tijd en inspanningen van de familierechters.

In de 3 afdelingen gebeurt het horen op woensdagnamiddag, zodat de jongeren geen lessen moeten missen.

In de afdeling Antwerpen werden de voorbereidingen getroffen voor een kortfilm op maat van jongeren over het horen door de familierechter. De opnames waren voorzien in het najaar 2020, doch dienden te worden uitgesteld omwille van de preventiemaatregelen inzake Covid-19. Dit initiatief zal zodra mogelijk worden hervat.

Er vonden ook enkele besprekingen plaats met Nederlandse collega's voor het maken van een opleidingsfilm voor familierechters over het horen van minderjarigen. De verdere uitwerking diende eveneens te worden uitgesteld omwille van de preventiemaatregelen inzake Covid-19.

Uniformering van de werkprocessen

1.1

De buitengewone kosten die voortvloeien uit artikel 203§1 van het oud Burgerlijk Wetboek zoals bedoeld in de Wet van 21/12/2018 en opgesomd in het Koninklijk Besluit van 22/04/2019 is in gebruik bij alle Nederlandstalige familierechtbanken. De lijst is te vinden op de website van de REA Antwerpen en wordt ook aangewend door de advocaten.

1.2

Er wordt gestreefd naar een uniforme berekening van de onderhoudsbijdrage voor kinderen, gebruik makend van de rekentool Hobin, uitgewerkt door de eerste voorzitter van het hof van beroep Antwerpen.

Een evaluatie van het gebruik van deze rekentool is gepland in 2021. Een voorbereidende vergadering werd gehouden op 15/12/2020.

1.3

Naar aanleiding van de Corona epidemie werd niet verder gewerkt aan model vonnissen op niveau van de Nationale Conferentie-Ndl- sectie familiaal.

1.4

Inzake adopties worden in de drie afdelingen dezelfde werkwijze en modellen gebruikt. Tevens werd een overleg gepland in februari 2021 met de familierechters van de andere Nederlandstalige rechtbanken die adopties behandelen teneinde de diverse werkwijze op elkaar af te stemmen en aanverwante thema's te bespreken.

1.5

De werkgroep onbeheerde nalatenschappen zal haar werkzaamheden begin 2021 beëindigen en op dat moment éénzelfde werkwijze voor heel Vlaanderen ter goedkeuring voorleggen aan de verschillende dircoms.

1.6

De werkwijze voor de aanstellingen en de vergoedingen van voogden ad hoc in familiale geschillen werd geuniformiseerd voor de 3 afdelingen.

1.7

De schriftelijke procedure in het kader van procedureregeling, akkoorden en vorderingen in echtscheiding is ingeburgerd bij de meerderheid van de advocaten en biedt een tijdswinst in het voordeel van de partijen, hun advocaten en de rechtbank. In het licht van de Corona-epidemie komt deze werkwijze ook volledig tegemoet aan de veiligheidsmaatregel om zich zo weinig mogelijk te verplaatsen en tussen andere mensen te begeven.

1.8

Er werd overleg gevoerd binnen de 3 afdelingen met het openbaar ministerie en het Justitiehuis met betrekking tot de gewijzigde procedure inzake het tijdelijk huisverbod.

Alternatieve vormen van geschillenoplossing

Met ingang van januari 2020 werd in de afdeling Antwerpen een permanentie van erkende bemiddelaars opgericht. Ter gelegenheid van de inleidingszittingen van de AF10 waren er 2 erkende bemiddelaars aanwezig op de rechtbank die in het kader van trajectkeuze toelichting gaven over de alternatieve wijze van geschillenoplossing. Er werd voorzien in een specifieke vorming voor de leden van de permanentie. In 2019 en 2020 werden 3 vormingen georganiseerd. De permanentie van erkende bemiddelaars werd ook opengesteld voor éénieder die zich tot de rechtbank wendt voor informatie in het kader van familiale geschillen.

Ten gevolge van de Corona-epidemie werd de werking van de permanentie opgeschort tot op heden. Er werd voorzien in een telefonische permanentie, waarvan evenwel weinig gebruik werd gemaakt. Zodra de veiligheidsmaatregelen het toelaten, zal de permanentie opnieuw ingezet worden in de afdeling Antwerpen en van start gaan in de afdeling Mechelen.

Teneinde tegemoet te komen aan hun informatieplicht over de alternatieve wijze van geschillenoplossing handhaven de familierechters hun standpunt inzake de verplichte

persoonlijke verschijning van partijen. In het licht van de preventiemaatregelen tegen de verspreiding van Covid-19 werd evenwel soepel omgesprongen met deze regel.

De kamer minnelijke schikking vormt een volwaardige kamer van de familierechtbank in de 3 afdelingen en boekt zeer goede resultaten. Het merendeel van de zaken (ongeveer 75%) die voor de kamer minnelijke schikking worden behandeld, leidt tot een (deel)akkoord. Tijdens de eerste lock down periode werd de kamer minnelijke schikking gedurende een periode van 2 maanden stil gelegd. Sinds half mei werd zij opnieuw in werking gesteld. Voornamelijk in de afdeling Antwerpen wordt veelvuldig beroep gedaan op de kamer minnelijke schikking wat tot gevolg heeft dat de wachttijden voor verwijzing naar de kamer minnelijke schikking oplopen tot 8 weken, niettegenstaande er 7 zittingen worden georganiseerd per week. In de afdeling Mechelen houdt de kamer minnelijke schikking er 2 zittingen per week en in de afdeling Turnhout 3 zittingen per week. De wachttijd is in beide afdelingen beperkt tot een maand.

Een minpunt van de werking van de kamer minnelijke schikking betreft de veelvuldige laattijdige afzeggingen door partijen en hun raadslieden of afwezigheden ter zitting. Zodoende gaat veel nuttige zittingstijd verloren. Met betrekking tot de rechtstreekse vattings van de kamer minnelijke schikking werd een antwoordformulier uitgewerkt dat kan ingevuld worden door de opgeroepen partij, zodat vooraf duidelijkheid bestaat of een zaak kan doorgaan of niet en desgevallend vrijgekomen tijd kan benut worden voor andere zaken.

Digitalisering

Hoe langer hoe meer verzoekschriften, conclusies en stukken worden neergelegd via e-deposit / Diplad. Daarnaast worden verzoekschriften, conclusies en stukken ook nog vaak neergelegd ter griffie. Beide werkwijzen zijn arbeidsintensief voor de griffies omdat er een manuele schikking en inventarisering dient te gebeuren in de dossiers. Omwille van de leesbaarheid en de werkefficiëntie bij het redigeren van vonnissen, blijven de familierechters aandringen op de neerlegging van originele stukken ter zitting.

De familierechtbank afdeling Antwerpen is eind 2020 ingestapt in een proefproject betreffende een elektronisch dossier in het kader waarvan alle inkomende dossierstukken worden in gescand, zodat deze ook digitaal raadpleegbaar zijn in BGC.

De toegang tot BGC voor magistraten is algemeen uitgerold. Dit heeft een verlichting van het werk voor de griffie voor gevolg.

De magistraten ondervinden problemen bij het gebruik van BGC; o.a. slechte verbindingen, traag, niet gebruiksvriendelijk/efficiënt systeem. Ook het materiaal van justitie laat te wensen over: verouderde laptops, onvoldoende grote schermen, verouderde softwareprogramma's,...

Voor communicatie tussen de griffiers/griffie en advocaten met betrekking tot de zittingen wordt in de verschillende afdelingen vlot gebruik gemaakt van de functionele mailboxen.

Iudexnet bevat:

- verslagen van de sectievergaderingen van de sectie,

- verslagen het verticaal sectoroverleg,
- documentatie van studiedagen
- interessante rechtspraak (relevante/principiële beroepsbeslissingen
- modellen.

Gebruik van de Y/Z-schijf

- in Mechelen : worden alle vonnissen en beschikkingen door rechters en griffiers per kamer hierop opgeslagen, soms met vermelding van een trefwoord achter het rolnummer. Deze schijf is toegankelijk voor éénieder van hen, zodat ontwerpen en modellen makkelijk terug te vinden zijn en kunnen worden uitgewisseld. Omwille van een grote sensibilisering en de verplichting om ze te gebruiken, werkt deze opslagmethode goed en vormt het een nuttig instrument.
- in Antwerpen : gebruikt voor opslag van vonnissen. Het betreft alle burgerlijke en familiale vonnissen, gerangschikt per jaar op rolnummer.
- in Turnhout : gebruikt voor opslag van vonnissen. Het betreft alle burgerlijke en familiale vonnissen, gerangschikt per jaar op rolnummer.

Toegankelijkheid en actieve communicatie met externe partners

Het voorbije jaar is het aantal overlegmomenten sterk verminderd omwille van de Corona-epidemie.

De balies werden op de hoogte gehouden van eventuele wijzingen in de werking van de Familierechtbank via (Webex)overlegmomenten, via informatie op de website en via tussentijdse schriftelijke informatie uitwisseling tussen de balie en de rechtbank.

Afdeling Antwerpen

Overleg met:

- Balie
- Justitiehuis
- Openbaar Ministerie
- Permanentie erkende bemiddelaars
- Nederlandse delegatie m.b.t. project Voice of the child

Afdeling Mechelen

Overleg met:

- Balie
- Openbaar Ministerie
- Justitiehuis
- Erkende bemiddelaars

Afdeling Turnhout

Overleg met:

- Justitiehuis
- Balie
- Openbaar Ministerie

De familierechters worden veel bevraagd door studenten, universiteiten voor, interviews, stages, scripties, relevante rechtspraak. Het staat elke individuele rechter vrij om al dan niet in te gaan op de verzoeken. Dit vergt telkens een extra inspanning voor de magistraat naast de reeds bestaande hoge werklast. Het aantal aanvragen in 2020 lag beduidend lager dan vorige jaren.

Samenwerking met het Openbaar Ministerie

In de 3 afdelingen opteert het Openbaar Ministerie voor schriftelijke informatie en adviesverstrekking op uitdrukkelijk verzoek van de familierechter en is slechts beperkt aanwezig ter zitting. Het openbaar ministerie informeert de rechtbank steeds indien er sprake is van een ondertoezichtstelling van een betrokken minderjarige en deelt ook – in voorkomend geval - het strafregister van de ouders mee.

In de afdeling Antwerpen wordt het Openbaar Ministerie in de kamers AF9 en AF10 vaak vertegenwoordigd door een juriste; in de kamers AF1 en AF2 komt meestal een parketmagistraat naar de zitting.

In de afdeling Mechelen wordt het Openbaar Ministerie ter zitting van de MF8 vertegenwoordigd hetzij door een juriste, hetzij door een magistraat. Op de zittingen van MF5, 6 en 7 wordt het Openbaar Ministerie steeds door een magistraat vertegenwoordigd.

In de afdeling Turnhout wordt het Openbaar Ministerie ter zitting vertegenwoordigd hetzij door een magistraat, hetzij door een juriste.

Welbevinden en de werklast van de familierechters

De werklast op de familierechtbank blijft zeer hoog. De grote toestroom van zaken, het (geacht) spoedeisend karakter van de zaken, en de druk om de doorlooptijden van de zaken te beperken zijn hieraan niet vreemd. Jaar na jaar stijgt het aantal blijvende saisines. Het komt meermaals voor dat binnen het jaar na uitspraak een nieuw verzoek blijvende saisine wordt neergelegd. In 2020 werd in de afdeling Antwerpen ook een significante stijging van het aantal tijdelijke huisverboden vastgesteld.

Om geen al te lange wachttijden te creëren voor de rechtszoekenden, worden de zittingen van de familiekamers meer dan behoorlijk vol geboekt. Inleidingszittingen waarop gemiddeld 30 zaken en pleitzittingen waarop gemiddeld 15 zaken staan vastgesteld, zetten de familierechters en griffiers onder een grote druk. Overigens laten zulke overvolle zittingen zich moeilijk organiseren en beperken de ruimte voor een kwalitatief debat. Er dient blijvend over gewaakt te worden dat de kwalitatieve behandeling van de zaken niet in het gedrang komt en de draagkracht van de rechter, griffier en het griffiepersoneel niet onopgemerkt overschreden wordt.

Daarnaast nemen de familierechters, in het bijzonder de leden van het sectiebestuur, diverse beleidstaken op. Hierbij dient wel opgemerkt dat het er beschikking stellen van

Webex en zodoende de intrede van de videovergadering onmiskenbaar een belangrijke tijdbesparing met zich meebrengt.

Gelet op het streefdoel van de wetgever om continuïteit en specialisatie binnen de familierechtbank te waarborgen, wordt het belang onderstreept van vaste en gespecialiseerde familierechters. Hierbij blijft de noodzaak bestaan tot vorming en ondersteuning van de familierechters.

Gelet op een algemeen tekort aan magistraten, kan er eventueel aan gedacht worden om referendarissen in te schakelen voor ondersteuning van de familierechters.

*****